ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

YOSH ONALAR UCHUN TRANSFORMATSIYALANUVCHI KIYIMLAR TURLARI VA ULARNING AHAMIYATI

Farg‘ona davlat texnika universiteti magistranti
Muhammadaminova Robiyaxon Muhammadsiddiq qizi,
Farg‘ona davlat texnika universiteti katta o‘qituvchisi
Obidova Irodaxon Nozimjonovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada yosh onalar uchun mo‘ljallangan transformatsiyalanuvchi kiyimlarning turlari, ularning funksional, estetik va ergonomik ahamiyati yoritilgan. Homiladorlik davridan boshlab tug‘ruqdan keyingi hamda emizish davrigacha foydalanish mumkin bo‘lgan ko‘p funksiyali kiyimlar tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: yosh onalar, transformatsiyalanuvchi kiyim, homiladorlik kiyimlari, emizish kiyimlari, ergonomika, ko‘p funksiyali dizayn, qulaylik, modulyar kiyimlar.

Аннотация: В данной статье рассматриваются виды трансформируемой одежды для молодых матерей, а также её функциональные, эргономические и эстетические особенности. Особое внимание уделяется одежде, предназначенной для периода беременности, послеродового восстановления и кормления грудью. Анализируются конструктивные решения, направленные на обеспечение комфорта, адаптивности и многофункциональности изделий.

Ключевые слова: молодые матери, трансформируемая одежда, одежда для беременных, одежда для кормящих матерей, эргономика, многофункциональный дизайн, удобство, модульная одежда.

Annotation: This article explores the types of transformable clothing designed for young mothers, focusing on their functional, ergonomic, and aesthetic characteristics. Special attention is given to garments suitable for pregnancy, postpartum recovery, and breastfeeding periods. The study analyzes design solutions that ensure comfort, adaptability, and multifunctionality.

Keywords: young mothers, transformable clothing, pregnancy clothing, breastfeeding clothing, ergonomics, multifunctional design, convenience, modular clothing

Kirish

Tez rivojlanayotgan zamonaviy texnologiyalar sharoitida ishlab chiqarish va iste’molning o‘sishi, shuningdek, inson hayotidagi funksional jarayonlarning doimiy o‘zgarishi tufayli uning barcha ehtiyojlarini qondiradigan, u yoki bu talabga javob beradigan oladigan kiyimlar paydo bo‘ladi. Zamonaviy odamga vaziyat, vaqt va joylashuvidan qat’i nazar, o‘zini qulay his qilishiga imkon beradigan qulay kiyim kerak. [1] Kiyim ijtimoiy mavqeini ko‘rsata olishi, moda tendensiyalariga mos kelishi va shaxsning xarakteri sifatida namoyon qilishi kerak. Aksariyat iste’molchilar kiyim sotib olayotganda nafaqat sifat va narx, balki o‘zlarining individualligini ko‘rsatish istagi bilan ham boshqariladi. Kiyim tanlash jarayoni-bu tajriba o‘tkazish, o‘z imidjingizni yaratish imkoniyati. Doimiy kiyim ayrim ma’lumotlar o‘zgaruvchan, bir kishi turli uslubiy yechimlari, uning kostyumining ko‘p farqlarni yaratadi. Shunday qilib, ko‘plab moda dizaynerlari zamonaviy dunyodagi kiyimlar, boshqa narsalar qatori, kundalik hayotning xilma-xillik qo‘shishi kerak, deb hisoblashadi. Kiyimlarda mavjud bo‘lgan ko‘plab elementlari, zamonaviy moda va dizaynerlari tomonidan qo‘yilgan talablarga mos kelishi va istemolchining ko‘rinishini imijini belgilashi lozim. Kiyim insonning ijtimoiy mavqeining ifodasi sifatida namoyon bo‘ladi, ko‘plab dizaynerlar

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

tomonidan kiyimar o‘zgaruvchan shakllarda, imkoniyatlarda, g‘ayrioddiy qo‘shimchalar va aksessuarlarda joylashtirilishi orqaliy ushbu vazifa bajarimishi mumkin. XX asrning 20-yillarida allaqachon ko‘p funksiyali narsalarning dizayni konstruktorlar va dizaynerlarning vazifalaridan biriga aylanadi. Bu tendensiya tarafdorlarini "funksionalistlar" deb atashgan. Ularning dizaynga yondashuvi, universal narsalarni yaratish istagi inson ehtiyojlarini qondirishga qodir va qo‘shimcha ravishda zamonaviy jamiyat oldida turgan ekologik muammolar nuqtayi nazaridan o‘ta dolzarb bo‘lgan resurslarni tejashga imkon beradi.[2]

Hozirgi kunda respublikamizda kiyim dizayni faqat tashqi ko‘rinishi bilangina emas, balki uning funksionalligi, moslashuvchanligi va inson organizmidagi o‘zgarishlarga mos kelish darajasi bilan ham baholanmoqda. Ayniqsa, yosh onalar — ya’ni homiladorlik, tug‘ruqdan keyingi va emizish davridagi ayollar uchun maxsus, qulay va ko‘p funksiyali kiyimlar yaratish dolzarb masalalardan biridir. Shu ehtiyoj asosida “transformatsiyalanuvchi kiyimlar” tushunchasi paydo bo‘ldi. Bunday kiyimlar tana o‘zgarishiga moslashadi, turli vaziyatlarda ishlatiladi va bir necha davrga xizmat qila olishi bilan ajralib turadi.

Transformatsiyalanuvchi kiyimlar shakli, hajmi yoki funksiyasi o‘zgarishi mumkin bo‘lgan, ya’ni bir necha holatda foydalanishga moslashtirilgan kiyim turlaridir. Yosh onalar uchun transformatsiyalanuvchi kiyimlar quyidagi davrlarni qamrab oladi:

- homiladorlik davri
- tug‘ruqdan keyingi davr
- emizish davri
- oddiy kundalik foydalanish

Bu kiyimlarning asosiy maqsadi–ayol organizmidagi tabiiy o‘zgarishlarga moslashish, harakat erkinligini ta’minlash va qulaylik yaratishdir.

Yosh onalar uchun transformatsiyalanuvchi kiyimlar turlari

1. Homiladorlik va tug‘ruqdan keyin foydalaniladigan ko‘ylaklar

Bu turdagi ko‘ylaklar keng, yumshoq va elastik materiallardan tayyorlanadi. Ular qorin kattalashib borishini hisobga olgan holda loyihalanadi. Tug‘ruqdan keyin esa tana shakliga moslashib, oddiy kundalik ko‘ylak sifatida kiyilishi mumkin.

Transformatsiyalanuvchi kiyimlar xususiyatlari:

- elastik matolar
- kengayib boruvchi kesim
- bel qismi sozlanadigan
- yengil va nafas oladigan material

2. Emizish uchun mo‘ljallangan transformatsiyalanuvchi kiyimlar

Bu kiyimlar maxsus yashirin fermuarlar, tugmalar yoki ikki qavatli tuzilma bilan ishlab chiqiladi. U bola emizish jarayonini oson va qulay qiladi, shuningdek, onaning shaxsiy hayoti va qulayligini ta’minlaydi.

Transformatsiyalanuvchi kiyimlarning asosiy afzalliklari:

- tez ochilib-yopiladigan tuzilma
- tashqarida turib ham qulay emizish imkoniyati
- estetik ko‘rinish saqlanadi

Bu kiyimlar bir vaqtning o‘zida bir necha funksiyani bajaradi. Masalan, bir ko‘ylak:

- homiladorlikda kiyiladi
- tug‘ruqdan keyin kiyiladi

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

• emizish davrida foydalaniladi

O‘zgaruvchan kiyim iste’molchiga turli sharoitlarda ham bir hil kiyim bilan qulaylikka erishish, iste’mol, vaqt va pulni tejash xizmat muddatini uzaytirish imkonini beradi Masalan, transformatsiya tamoyillariga quyidagilarni kiritish mumkin :

1.Bir shaklni boshqasiga aylantirish prinsipi (masalan, mahsulot uzunligini o‘zgartirish, kostyumning bir elementini boshqasiga aylantirish (bosh kiyim sumkaga va hokazo.)

2. Detallarni bir mahsulot shakli ichida o‘zgartirish prinsipi (masalan, kiyim elementlari o‘zgartiriladi (yeg‘ilgan, buklangan, bog‘langan, o‘rilgan va hokazo.) Umuman olganda, kiyimni (va uning alohida elementlarini) o‘zgartirish – o‘zgartirish jarayoni ko‘p bo‘lishi mumkin. Ushbu jarayonda ijobiy lahzalar mavjud, chunki ishlab chiqarilgan mahsulot xilma-xilligi va ko‘p qirraliligi tufayli bezovta qilishga imkon bermaydi va shuning uchun uning kiyinish muddati uzaytiriladi. Zamonaviy moda dizaynerlari o‘zgaruvchan kiyimlarni loyihalash texnikasi, usullari va tamoyillariga asoslanib, xaridorlarni kiyimni tejashga majbur qilgan iqtisodiy inqirozga o‘ziga xos javobni taklif qilishdi: masalan, paltodan ko‘ylagi ichiga aylantirilishi mumkin bo‘lgan "ko‘p funksional" modellar va ko‘ylakdan yubkaga. Maktab kiyimidagi transformatsiyadan foydalanish masalasi ikki sababga ko‘ra dolzarbdir: o‘quvchining faol fiziologik o‘sishi va talaba shkafining turli xil jihozlariga bo‘lgan ehtiyoj. Modellar va tuzilmalarni loyihalashda, shuningdek bolalar maktab kiyimlarining oqilona shkafini sotib olishda samarali foydalanish uchun o‘zgaruvchan tarkibiy elementlarning konstruktiv yechimlari (bolalar kiyimlari turlari, qo‘shimcha buyumlar va kiyim elementlari), kiyim dizaynining o‘zgaruvchan elementlarining tarkibiy ulanishlari turlari va turlari bir o‘quvchi bolaning garderobida tizimlashtirilgan edi.

Xulosa

Yosh onalar uchun transformatsiyalanuvchi kiyimlar nafaqat zamonaviy moda namunasi, balki kundalik hayotda katta qulaylik yaratuvchi muhim vositadir. Bunday kiyimlar ayol tanasidagi tabiiy o‘zgarishlarni hisobga olgan holda ishlab chiqiladi va bir necha bosqichda foydalanish imkonini beradi. Shu sababli, bunday kiyimlarning ishlab chiqarilishi va ommalashtirilishi kelajakda yanada muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Qodirova M. Kiyim dizaynining ergonomik asoslari. – Toshkent: O‘zbekiston, 2018.
2. Raximova D. Zamonaviy ayollar kiyimlari dizayni. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
3. Stone, E. **The Dynamics of Fashion**. – New York: Fairchild Books, 2012.
4. Jones, S. **Fashion Design**. – London: Laurence King, 2011.
5. Nozimjonovna, O. I. (2022). CONSTRUCTIVE ANALYSIS OF MODERN CIRCULAR NEEDLE KNITTING MACHINES. American Journal Of Applied Science And Technology, 2(06), 75-79.
6. Qaxxorovich, N. Q., Juraevich, Y. N., Nozimjonovna, O. I., & Baxtiyorovna, N. B. (2021). The perspective directions for the development of sericulture. The American Journal of Engineering and Technology, 3(09), 24-27.
7. Mamatkulova, S., Berdyeva, R., Obidova, I., Khoshimova, M., Rakhmonova, M., & Mominov, B. (2024). RETRACTED: The significance of creating embroidery patterns from art decoration techniques in the field of sewing-knitting. In E3S Web of Conferences (Vol. 538, p. 04002). EDP Sciences.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

8. Uralov, L., Obidova, I., Nizamova, B., Kholiqov, K., Ohunov, R., & Mamatova, X. (2023, June). Analysis of the effect of technological parameters of physical and mechanical indicators of two-layer knitted fabrics. In American Institute of Physics Conference Series (Vol. 2789, No. 1, p. 040120).

9. Mirboboeva G., Isroilova N., Rakhmonova M. A COMPARATIVE ANALYSIS OF FLAX FIBRE FOR INDUSTRIAL APPLICATIONS //Western European Journal of Modern Experiments and Scientific Methods. – 2024. – Т. 2. – №. 10. – С. 11-16.

10. Tursumatova S., Tursunov D., Isroilova N. Research on the Production of Special Clothing for Car Repair Workers, Taking into Account Human Ergonomic Characteristics //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – Т. 17. – С. 204-209.

11. Isroilova N. RESEARCH ON THE PRODUCTION OF MEDICAL SUITS BASED ON FLAX FIBER FABRICS //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2025. – Т. 3. – №. 6. – С. 405-409.

12. Isroilova N. ANALYTICAL STUDY AND FORMATION OF THE ASSORTMENT OF WOMEN'S LIGHTWEIGHT CLOTHING //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2025. – Т. 3. – №. 6. – С. 445-451.

13. Nozimjonovna, O. I. (2022). CONSTRUCTIVE ANALYSIS OF MODERN CIRCULAR NEEDLE KNITTING MACHINES. American Journal Of Applied Science And Technology, 2(06), 75-79.